

ה"ת 58804/02/21 - יצחק לאמש נגד תחנת זכרון יעקב

בית משפט השלום בחדרה

ה"ת 58804-02-21 לאמש נ' זכרון
תיק חיצוני:

כבוד השופט אלכס אחטר	בפני
יצחק לאמש	מבקש
	נגד
תחנת זכרון יעקב	משיבה
	החלטה

מבוא:

בפניי בקשת המבקש להחזרת תפוס.

מנימוקי הבקשה עולה כי המבקש עוכב לחקירה ביחד עם 5 פועלים, שוהים בלתי חוקיים, בחשד להסעתם שלא כדין. בתום החקירה שוחרר המבקש ללא תנאי אך המשיבה "החליטה לקחת את רכבו של המבקש" (רכב מסוג מרצדס בנץ MLE350 מ.ר. 2947473) מבלי שהמבקש יודע מדוע. בנסיבות אלה, עותר המבקש לשחרר את הרכב שנתפס על ידי המשטרה לאלתר ללא כל תנאי.

בתגובת המשיבה נכתב כי המשטרה מתעתדת להגיש כנגד המבקש כתב אישום וכן בקשת חילוט. עוד נכתב כי התקיימה שיחה עם באת כוח המבקש במהלכה הוצעו הפקדת מזומנים ושעבוד תעודת הביטוח עבור משטרת ישראל, כנגד החזרת התפוס, על מנת להבטיח את החילוט העתידי ואולם באת כוח המבקש סירבה. בנסיבות אלה, מתנגדת המשיבה להחזרת התפוס.

ביום 03.03.21 התקיים בפני דיון בבקשה. ב"כ המבקש שבה על הנטען בבקשה וטענה שלא ברור מכוח מה נתפס הרכב, מכוח חוק הכניסה לישראל או מכוח פקודת סדר הדין הפלילי והפנתה לנוהל משטרת מספר 300.06.236 מיום 01.02.14 שבו הוסדר אופן ההודעה על איסור השימוש ברכב לפי חוק הכניסה לישראל. לטענת ב"כ המבקש, משוחרר המבקש ללא תנאי ומשלא קיבל לידיו אישור על תפיסת הרכב, הרי שיש לשחרר את הרכב ללא תנאי.

ב"כ המשיבה טען שיש ראיות כנגד המבקש שביצע את העבירות בהן הוא נחקר וכי בכוונת התביעה להגיש כתב אישום כנגד המבקש בגין הסעת שב"חים ולבקש לחלט את הרכב באמצעותו בוצעו העבירות. ב"כ המשיבה טען שעל פי הפסיקה, על מנת להבטיח את חילוט הרכב בעתיד, ניתן להורות על הפקדת כסף ושעבוד הביטוח ולכן, המשיבה מתנגדת לשחרור הרכב ללא תנאי. עוד טען שהמשיבה לא פעלה בניגוד לנוהל הנטען.

לאחר שמיעת טיעוני הצדדים נדחה הדין על מנת שהמשיבה תבחן את תקפותו של הנוהל ואת התנהלותה וזאת ככל שהנוהל אכן תקף בענייננו.

בדין שהתקיים בפני ביום 08.03.21 הודיע ב"כ המשיבה כי תפסת הרכב בוצעה לפי סעיף 32 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) על מנת לחלטו לפי סעיף 39 לפקודה מאחר והרכב שימש להסעת שב"חים בנסיבות מחמירות. עוד טען כי המשיבה פעלה כדין ולא בניגוד לנוהל.

ב"כ המבקש טענה שסעיף 5ג לנוהל קובע את ההנחיות "והנוהל לגבי **תפיסת רכב** במקרה של הסעת שבחים" והפנתה לה"ת 49116-06-13 בו נקבע שיש לשחרר רכב תפוס מאחר שלא נודע למבקש האם הרכב נתפס מכוח חוק הכניסה לישראל או מכוח פקודת סדר הדין הפלילי. ב"כ המבקש טענה שבדין הקודם נציג המשיבה טען שהרכב נתפס מכוח חוק הכניסה לישראל ואילו כעת טוען הנציג שהרכב נתפס מכוח הפקודה. לאור העובדה שהמבקש לא קיבל הודעה על איסור שימוש ברכב, ביקשה באת כוחו לשחרר את הרכב.

ב"כ המשיבה אישר שבתיק החקירה אין הודעה על איסור השימוש ברכב והדגיש שבכוונת המשיבה להגיש כתב אישום ובצידו בקשה לחילוט הרכב.

תיק החקירה שהוגש לעיון בית המשפט:

בתיק החקירה מופיע תקציר תיק בו נרשם כי הרכב ומפתחות הרכב נתפסו כמוצג ביום 24.02.21.

בתאריך 24.02.21 נתבקש צו מניעה והמצאת מסמכים לכלי רכב ושייט לגבי רכב המבקש "במטרה למנוע הברחת הרכוש ולצורך חילוטו בעתיד" וזאת מאחר שהרכב קשור לעבירות שלגביהן נחקר המבקש. בית המשפט נעתר לבקשה וחתם על הצו ביום 25.02.21.

בתאריך 01.03.21 נרשם מייל מק' אח"מ זכרון יעקב אל חנן רביב בו נרשם כי במסגרת החקירה נתפס רכב המבקש וכי "לעת עתה הרכב מועמד לחילוט בשל ביצוע העבירה כנ"ל". על מייל זה הגיב חנן רביב שלאחר ביצוע השלמות, "נגיש כתב אישום נגד המסיע+בקשה לחילוט" וכי לשם החילוט יש לבצע פעולות נוספות. כמו כן, נמצא מסמך "הצגת נתוני פריט מס': 82763112 - רכב, בתפיסה מס' 2077063" בו מצוין כי הרכב נתפס ונרשם במגרש הרכב המשטרה ביום 07.03.21 כאשר תום מועד ההחזקה נרשם 03.09.21. ביום 08.03.21 נרשם מזכר בו ניתנה הנחייה להעביר את הרכב התפוס לחנייה בתחנת חדרה מאחר שהתפנה שם מקום.

הנוהל המשטרתי:

כאמור בטיעוניה, ב"כ המבקש הפנתה לנוהל משטרת ישראל "הטיפול בעבירות הקשורות בשב"ח-פלשתינאים". על פי הנוהל, ולפי הרשום בסעיף 12א(ג1)(1) לחוק הכניסה לישראל, התשי"ב-1952, "היה לשוטרי יסוד סביר לחשד כי נעברה עבירה של הסעה שלא כדין....רשאי השוטרי למסור לנהג ברכב או לבעלי הרכב הודעת איסור שימוש ברכב למשך 30 יום ולקחת את רישיון הרכב לאותה תקופה".

סעיף 5 בנוהל עוסק בטיפול בעבירות הסעה. סעיף קטן ג שכותרתו הנחיות מורה:

"איסור השימוש ברכב יעשה כמותווה להלן:

(2) הממונה על החקירה יודיע לבעל הרכב, או לנהג על החלטתו לאסור את השימוש ברכב ועל מקום העמדת הרכב באמצעות "הודעה על איסור שימוש ברכב" כאמור בנספח ה' לחוזר זה. לגבי מקום העמדת הרכב יש להיוועץ עם בעל הרכב, ולהתחשב בבקשתו בהתאם לנסיבות.

(3) במקרה בו נמצא כי מדובר בהסעה בנסיבות מחמירות רשאי הממונה על החקירה לאסור שימוש ברכב למשך 30 יום (סעיף 12ג)

(4)

(5)בסעיף הערות, יירשם במלל חופשי - הכתובת המלאה שם יחנה הרכב ובידי מי מופקדים מפתחות הרכב....

(6) יעביר לראש משרד הסיור העתק הודעה על איסור שימוש ברכב.

(7) קיבל יחידת הסיור "הודעה על איסור שימוש ברכב" ינחה את יחידת הסיור לבצע ביקור במקום העמדת הרכב, אחת לשבוע, לכל הפחות, ולהעביר דו"ח ביקור לממונה על החקירה...

(8) במקרה בו לא נמצא הרכב במקום האמור ב"הודעה על איסור שימוש ברכב", או נתפס רכב שנסיעתו נאסרה, כשהוא נוסע, ידווח על כך, באופן מיידי, לממונה על החקירה.

(9-13).....

(14) על אף האמור בסעיף 2) לעיל, בעבירות הסעה בהן נחשד אדם כי הכניס לישראל תושב זר, יש לתפוס את רכבו כמותווה בסעיף 32 לפסד"פ. הוחלט להביא את הנאשם לדין, יש לשקול לבקש, נוסף על כל עונש, את חילוט הרכב.

דין והכרעה:

עסקינן בבקשה להחזרת תפוס.

ב"כ המבקש טענה כי לא ידוע למבקש מכוח מה נתפס רכבו האם מכוח חוק הכניסה לישראל או מכוח פקודת סדר הדין הפלילי.

סעיף 12א(ג1)(1) לחוק הכניסה לישראל, התשי"ב-1952 קובע:

עמוד 3

"היה לשוטט יסוד סביר לחשד כי נעברה עבירה לפי סעיף קטן (ג) או (ג5) וכי מתקיים האמור באחת הפסקאות שלהלן, רשאי הוא למסור לנהג הרכב שבו נעברה העבירה או לבעל הרכב כאמור הודעה האוסרת את השימוש ברכב לתקופה שלא תעלה על 30 ימים (להלן - הודעת איסור שימוש), וליטול את רישיון הרכב לאותה תקופה:"

ואילו סעיף 32 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], תשכ"ט-1969 (להלן: הפקודה) שכתרתו סמכות לתפוס חפצים קובע:

"רשאי שוטט לתפוס חפץ, אם יש לו יסוד סביר להניח כי באותו חפץ נעברה, או עומדים לעבור, עבירה, או שהוא עשוי לשמש ראיה בהליך משפטי בשל עבירה, או שניתן כשכר בעד ביצוע עבירה או כאמצעי לביצועה".

כאשר על פי סעיף 39 לפקודה שכתרתו צו חילוט:

"(א) על אף האמור בכל דין, רשאי בית המשפט, בנוסף על כל עונש שיטיל, לצוות על חילוט החפץ שנתפס לפי סעיף 32, או שהגיע לידי המשטרה כאמור בסעיף 33, אם האדם שהורשע במעשה העבירה שנעשה בחפץ או לגביו הוא בעל החפץ; דין צו זה כדין עונש שהוטל על הנאשם".

אם כן, ניתן להבחין שחוק הכניסה לישראל איננו מעניק סמכות תפיסה כי אם סמכות לאסור את השימוש ברכב בלבד. לעניין זה ניתן להבחין כי לפי נוהל המשטרה, כאשר נאסר השימוש ברכב לפי חוק הכניסה לישראל, הרכב איננו מוחזק על ידי המשטרה, אלא עומד במקום כלשהוא ומפתחותיו מופקדים אצל מאן דהוא ויחידת הסיוור בודקת מדי פעם האם הרכב נמצא במקום שעליו הוחלט. אם לאו, יוגש כתב אישום כנגד בעל הרכב בגין הפרת הוראה חוקית. בין הליך זה לבין הליך תפיסת רכב אין ולו כלום.

כאשר מסתיימת תקופת איסור השימוש, יכול בעל הרכב לנהוג ברכב כרגיל. לעומת זאת, בהליך תפיסה המסתיים בחילוט, הרכב מוחזק בידי המשטרה ולאחר שיחולט, לא יעמוד עוד לרשות בעליו.

עיון בסעיפי החוק והפקודה מעלה, כי פקודת סדר הדין הפלילי קובעת את ההסדרים הכלליים ולפיהם קמה סמכות למשטרה לתפוס ולהחזיק ברכב מקום בו מתקיים חשד סביר כי הרכב שימש לביצוע עבירה (או כי מתקיימת חלופה אחרת מן החלופות הקבועות בסעיף), ומתקיימת עילה לתפיסתו; כאשר בצד זאת, קובע חוק הכניסה לישראל הוראות מיוחדות, שיש בהן כדי ללמד על הקפדה והחמרה עם החשודים והמואשמים בעבירות הקשורות בסיוע לשהים בלתי חוקיים, וזאת בהתאם לתיקונים שבוצעו בחוק בשנים האחרונות.

ב"כ המבקש טענה בפניי, כי ככל שקיים ספק מה הוא המסלול לפיו בחרה המשטרה לתפוס את הרכב, החוק או הפקודה, הספק פועל לטובת המבקש. כלומר, חלות הוראות החוק ויש להחזיר את הרכב כעבור 30 יום מיום התפיסה

תוך שהפנתה לה"ת 49116-06-13 **אלדבסאן נ' משטרת רמלה**. כפי שנאמר, אין דעתי כדעת ב"כ המבקש, ואני סבור כי הוראות סעיף 12א(ג1)(1) לחוק כלל אינן חלות על ענייננו.

חוק הכניסה לישראל קובע הוראות שונות המהוות הסדרים ספציפיים, מעבר להוראות התפיסה והחילוט הכלליות הקבועות בפקודה. בחלק מן המקרים, קובעות הוראות אלו, הוראות ספציפיות ומחמירות יותר בעניין כלים והסדרים הקיימים כבר בפקודה (לדוג' בכל הנוגע לחילוט), ובחלק מן המקרים, המדובר בהוראות המוסיפות סמכויות שונות וחדשות על אלו הקיימות בפקודה. כך בענייננו, סעיף 12א(ג1)(1) לחוק, קובע את סמכותו של שוטר להורות על **איסור השימוש ברכב** לתקופה שלא תעלה על 30 יום. כעולה מהוראות הסעיף, סמכות זו **אין עניינה בתפיסת הרכב** עצמו, כי אם מדובר בסמכות נוספת ונפרדת, המתמצה באיסור השימוש ברכב לתקופה מוגבלת, בעוד הרכב עצמו נותר בחזקת החשוד. בכלל זאת, נקבע כי יש למסור לבעל הרכב הודעה על איסור השימוש בו בשל העובדה שהרכב נותר בידי בעליו. מקום בו נתפס הרכב, עוד אין צורך להודיע לבעליו כי נאסר עליו השימוש בו, באשר הוא מוחזק ע"י המשטרה וממילא אין בעליו יכול לעשות בו כל שימוש.

סופו של דבר, הסמכות הקבועה בסעיף 12א(ג1)(1) לחוק, כלל אין עניינה בתפיסת הרכב כי אם באיסור השימוש בו, וזאת בהבדל מן הסמכות הקבועה בסעיף 32 לפקודה, שעניינה תפיסת הרכב בנסיבות הקבועות בסעיף. ודוק, האפשרות הקיימת בסעיף 12א(ג1)(1) לחוק, להורות על איסור השימוש ברכב אינה מוציאה את הסמכות לתפוס את הרכב בהתאם להוראות הפקודה ואינה שוללת אותה.

ברע"פ 4105/06 **ג'אבר נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו] (2.1.07) דן בית המשפט העליון ביחס שבין החוק לפקודה, בהקשר של חילוט חפץ שנתפס. נפסק, כי מדובר בשני מסלולים שאינם סותרים, וכי הוראותיו הספציפיות של החוק באות להוסיף אמצעים מחמירים על אלה הקבועים בדין הכללי שבפקודה, ואינן יוצרות הסדר שלילי באשר לתחולתה. יפים לעניין הדברים הבאים, שנקבעו שם:

"כלל הפרשנות הוא, כי חוק ספציפי גובר על חוק כללי. ואולם, דומה כי בענייננו אין המדובר במקרה ה"נקי" של חוק ספציפי הגובר על חוק כללי, שהרי אם תאמר כן, ייצא שעובר העבירה בפעם הראשונה ייפטר בגלל הוראת החוק המיוחד (חוק הכניסה לישראל) מהוראת החוק הכללי (פקודת סדר הדין הפלילי), ואם כן הקל המחוקק עם מי שביקש להחמיר עמו, וחזקה היא "כי תכליתו של כל דבר חקיקה היא שיפורש לקידום תכליתו" (ברק, פרשנות במשפט: פרשנות החקיקה, 573);"

ועוד, בהמשך הדברים, הוער באותו עניין אגב אורחא בעניין ההוראות שקבע חוק הכניסה לישראל ביחס לאיסור השימוש ברכב את הדברים הבאים:

"אשר להוראות בסעיף 12א(ג1)-(ג2) לחוק הכניסה לישראל, הכוללות אפשרות לאיסור שימוש ברכב שנעברה בו עבירה, איננו סבורים - בכל הכבוד - כי אלה באות לומר שבמקרה של עבירה ראשונה יינתן רק צו איסור שימוש אלא אם מתקיימים טעמים מיוחדים (כפי שסבר בית המשפט

המחוזי בנצרת בע"פ (נצ') 1377/04 אבו זעתר נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (השופט ג' דה ליאו-לוי); לדעתנו הוסיף המחוקק אפשרות שלא היתה קיימת בסעיף 39(א) לפקודת סדר הדין הפלילי, ובכך החמיר החמרה אחת, ושוב הוסיף וציוה על חילוט בסעיף 12(א)(ד) במקרה של עבירה נוספת."

דברים אלו יפים, בשינויים המחויבים, גם לענייננו.

משמעות הדבר היא, כי בצד סמכותה להורות על איסור השימוש ברכב מכוח הוראות החוק, מוסמכת הייתה המשטרה אף לתפוס את הרכב, מכוח הפקודה, בהתקיים התנאים הקבועים בה, ומשעשתה כן, הרי שתפסה את הרכב מכוח הוראות הפקודה ולא מכוח הוראות החוק, שממילא אינה מסמיכה לתפוס את הרכב אלא רק לאסור את השימוש בו (ראה והשווה בש (י-ם) 8155/09 **פאטמה מחמד חמיד נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו]).

דעתי היא כי הסמכות הקבועה בסעיף 12א(ג1)(1) לחוק לאסור שימוש ברכב שונה במהותה ומאפייניה מסמכות התפיסה הקבועה בפקודה, ולפיכך ההסדרים הקבועים לגביה (לרבות החובה למסור הודעה בכתב), אינם חלים על סמכות התפיסה.

משתפסה המשטרה את הרכב, ועל כך אין חולק, הרי שהפעילה את סמכות התפיסה העומדת לה מכוח הפקודה ולא את הסמכות לאסור שימוש מכוח החוק.

קעת יש לבחון אם אכן הייתה המשטרה מוסמכת, בנסיבות העניין, לתפוס את הרכב מכוח הסמכות הקבועה בסעיף 32 לפקודה, והאם מוסמכת היא להמשיך ולהחזיק בו (לפרק זמן שלא יעלה על 180 יום לפני הגשת כתב אישום) מכוח סמכות זו. כידוע, בהתאם לסעיף 32 לפקודה, ועפ"י ההלכה הפסוקה, על מנת שתקום סמכות למשיבה לתפוס את הרכב ולהחזיק בו, יש צורך בקיומו של חשד סביר כי הרכב שימש לביצוע עבירה.

עיינתי בחומר החקירה, ונחה דעתי כי אכן מתקיים חשד סביר כאמור.

בנסיבות אלו לאחר שעיינתי בהודעות המבקש וכן בהודעות השוהים הבלתי חוקיים, נחה דעתי כי קיים חשד סביר לביצוע עבירה של הסעת שוהים שלא כחוק באמצעות הרכב, ומשכך הייתה המשיבה רשאית לתפוס את הרכב.

בהתייחס לשאר הטענות שעלו בדיון, ב"כ המבקש טענה כי המשיבה פעלה **בניגוד לנוהל** ולא מסרה למבקש הודעה בכתב ואולם, על פי חוק הכניסה לישראל, המשיבה איננה חייבת לאסור את השימוש ברכב אלא רשאית. אם כך, משלא אסרה המשיבה את השימוש ברכב, כמובן שאין היא חייבת למסור למבקש הודעה על איסור השימוש. לא זו אף זו, אלא שעל פי סעיף 14 לנוהל, חייבת המשיבה לתפוס את הרכב על פי המותווה בסעיף 32 לפקודה ולשקול לבקש את חילוטו ויודגש שהפקודה, איננה דורשת הודעה בכתב.

עוד טענה ב"כ המבקש כי נציגי המשיבה טענו בתחילה לתפיסה מכוח חוק הכניסה לישראל ורק לאחר מכן לפי הפקודה ואולם גם בטענה זו טענה. כפי שניתן לראות, למן הרגע הראשון בו נתפס הרכב ונתבקש צו מניעה לסיוע בחילוט, דרך התכתובת הפנימית ועד לטענות נציגי המשיבה השונים בשיחה עם ב"כ המבקש ובפניי ניתן להיווכח כי כוונת המשיבה למן ההתחלה היתה תפיסת הרכב לשם הגשת בקשה לחילוטו בעתיד.

בנסיבות אלה, לא ניתן לקבל את טענות המבקש.

כפי שטענה המשיבה והוכיחה, הרכב נתפס כדין על פי הפקודה לאחר שבוצעו באמצעותו עבירות בגין נחקר המבקש ולכן, ככל הנראה, תוגש בקשה לחילוט הרכב לאחר שיוגש כתב אישום כנגד המבקש.

משהוצע לב"כ המבקש החזרת התפוס כנגד הפקדת כסף ושיעבוד הביטוח והיא סירבה, אינני רואה מקום לדון בזה כעת.

אשר על כן ולאור האמור לעיל, הבקשה נדחית.

המזכירות תעביר לצדדים החלטה זו.

ניתנה היום, כ"ה אדר תשפ"א, 09 מרץ 2021, בהעדר
הצדדים.